

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА
СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ВІДНОСИН

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Електронні методичні рекомендації
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-
професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 29
«Міжнародні відносини»

**ОДЕСА
2023**

УДК 378.147.4:339.9

К43

Автори:

М.В. Кириченко, старший викладач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Ю.В. Пічугіна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Рецензенти:

С.О. Якубовський – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Н. М. Крючкова, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, заступник декана економіко-правового факультету з наукової роботи.

Рекомендовано Вченою радою факультету міжнародних відносин політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова.

Протокол № 9 від 4 липня 2023 року.

Виробнича практика [Електронне видання]: електронні методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 «Міжнародні відносини». Укладачі: М.В. Кириченко, Ю.В. Пічугіна, Одеса, 2023. 31 с.

У методичних рекомендаціях наведено основні положення до організації та проведення виробничої практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 «Міжнародні відносини» Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Основна мета рекомендацій – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у виконання завдань, передбачених програмою виробничої практики, та підготуватися до її захисту.

УДК 378.147.4:339.9

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета і завдання практики.....	6
2. Організація практики.....	9
3. Зміст практики.....	10
4. Форми і методи контролю.....	18
5. Список використаних джерел	21
Додатки.....	24

ВСТУП

Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми "Міжнародні економічні відносини" спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 "Міжнародні відносини" мають на меті формування у магістрів здатності виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Виробнича практика визначається як обов'язковий етап у підготовці студентів до виконання професійних завдань та застосування на практиці теоретичних знань, отриманих під час навчання, - зокрема: здатності визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, викликів та дисбалансів глобального розвитку та їх впливу на міжнародні економічні відносини; здатності застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

Для магістра, який спеціалізується в галузі міжнародних економічних відносин, виробнича практика є невід'ємною частиною його професійної підготовки. Вона спрямована на забезпечення здобувачів вищої освіти практичними навичками і навичками, необхідними для успішного виконання завдань у сфері міжнародних економічних відносин.

Мета виробничої практики полягає у здобутті студентами практичного досвіду роботи в реальних умовах підприємства, організації чи установи, що займаються міжнародною економічною діяльністю. Вона також спрямована на розвиток у студентів навичок роботи в колективі, аналізу ринкової ситуації, прийняття ефективних управлінських рішень та виконання фахових завдань у міжнародному економічному середовищі.

Методичні рекомендації містять методичні вказівки та інструкції, які допоможуть студентам максимально ефективно виконати виробничу практику та забезпечити якісний результат цього важливого етапу їхньої підготовки у сфері міжнародних економічних відносин. Відповідно до всіх нормативних актів і програми підготовки магістрів, ці рекомендації розроблені з урахуванням сучасних вимог та високих стандартів підготовки фахівців у цій галузі. Виробнича практика є важливим кроком на шляху до професійного зростання студентів і підготовки їх до викликів сучасного світу міжнародної економіки.

Міжнародні економічні відносини є однією з найбільш динамічних і складних галузей світової економіки, і їхнє вивчення стає все більше актуальним. У світі, де глобалізація, міжнародна торгівля, інвестиції та економічні відносини між країнами мають вирішальне значення, здобувачі вищої освіти у галузі міжнародних економічних відносин виконують важливу роль у розвитку сучасного світу. Вони мають бути готовими аналізувати та розуміти міжнародну економічну динаміку, впливати на прийняття стратегічних рішень в сфері міжнародних економічних відносин, розробляти та впроваджувати ефективні стратегії у глобальному економічному середовищі.

Актуальність виробничої практики полягає в тому, що вона дає студентам

можливість перевірити свої теоретичні знання на практиці та набути важливий практичний досвід. Виробнича практика також допомагає студентам побачити, як застосовувати теоретичні концепції і методи у реальних умовах діяльності підприємства.

Зважаючи на швидкі зміни в сучасному світі і важливість міжнародних економічних відносин для розвитку країн та регіонів, виробнича практика є актуальним і необхідним етапом в підготовці майбутніх фахівців. Ці методичні рекомендації розроблені з урахуванням найновіших тенденцій і вимог у галузі міжнародних економічних відносин, щоб забезпечити здобувачів вищої освіти найкращими інструментами для успішного завершення виробничої практики та підготовки до викликів, які стоять перед ними в майбутньому.

Виробнича практика проводиться у другому семестрі протягом 4 тижнів (4,5 кредити ЄКТС, 135 годин). Зазвичай практика відбувається під керівництвом наукового керівника, який є доктором економічних наук, кандидатом економічних наук, і активно займається науково-дослідною роботою. У разі необхідності можуть бути призначені консультанти.

Відповідно до всіх нормативних актів і програми підготовки магістрів, ці рекомендації розроблені з урахуванням сучасних вимог та високих стандартів підготовки фахівців у цій галузі.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика є важливою складовою магістерської програми підготовки магістра з міжнародних економічних відносин і має на меті систематизацію, розширення і закріплення професійних знань, формування у студентів початкової компетенції ведення самостійної наукової роботи, дослідження та експериментування.

Виробнича практика надає студентам можливість застосувати теоретичні знання, які вони здобули під час навчання, у реальних умовах бізнесу. Це дозволяє їм набутти практичного досвіду в сфері міжнародних економічних відносин і розуміти, як теорія перетворюється на практику.

Під час практики студенти знайомляться з реальними завданнями і викликами, які стоять перед підприємствами у глобальному бізнес-середовищі. Це допоможе підготувати їх до конкуренції на ринку праці та збільшити їхню привабливість для роботодавців.

Студенти зможуть спілкуватися з фахівцями та керівниками підприємств, побудувати корисні професійні контакти і можливо навіть знайти майбутню роботу чи стажування через ці зв'язки.

Робота з міжнародними підприємствами дозволяє студентам поглибити своє розуміння різних культур і способів ведення бізнесу. Це особливо важливо для магістрів міжнародних економічних відносин, оскільки вони будуть мати справу з різними країнами та регіонами.

Під час практики студенти отримують можливість розвивати навички, такі як аналіз даних, прийняття рішень, комунікація, лідерство та багато інших, що є критичними для кар'єри в міжнародних економічних відносинах.

Досвід роботи на міжнародних підприємствах позитивно вплине на резюме студентів, роблячи їх більш привабливими для потенційних роботодавців і збільшуючи їх шанси на успішну кар'єру.

Предметом виробничої практики є методологія та методика валютних операцій, фінансового управління та ризиків в міжнародних фінансових відносинах, вивчення міжнародних торговельних угод, правових вимог і договорів, які регулюють міжнародну торгівлю.

Метою виробничої практики магістрів міжнародних економічних відносин (МЕВ) є надання студентам можливості практично застосовувати та розвивати теоретичні знання, які вони здобули під час навчання, в реальних умовах роботи та ділових середовищах, що пов'язані з міжнародними економічними питаннями. Конкретні цілі і завдання виробничої практики включають в себе наступне:

1. Набуття практичного досвіду: Магістри МЕВ мають можливість відчувати, як функціонує справжній бізнес та міжнародні економічні відносини. Це дозволяє їм аплікувати свої теоретичні знання на практиці і розвивати навички, необхідні для успішної кар'єри в цій галузі. Набуття необхідних для професійної діяльності знань та навичок з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективних спілкувань на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою.

2. Розширення професійного спектру: Практика допомагає магістрам МЕВ зрозуміти різноманітні аспекти міжнародних економічних відносин, включаючи міжнародну торгівлю, зовнішньоекономічні відносини країн, міжнародну фінансову

систему, політичні аспекти і багато інших. Практика вчить креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

3. Розвиток аналітичних навичок: Практика допомагає студентам розвинути аналітичні та дослідницькі навички, що необхідні для аналізу міжнародних економічних явищ та прийняття обґрунтованих рішень. Студенти вчаться розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами досліджень.

4. Спілкування з професіоналами галузі: Під час практики магістри МEB мають можливість встановити професійні контакти з експертами та фахівцями у сфері міжнародних економічних відносин, що може призвести до майбутніх можливостей для роботи або співпраці. Практика допомагає розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

5. Підготовка до ринку праці: Виробнича практика підготовлює студентів до викликів, які стоять перед ними на ринку праці, допомагаючи їм набути практичний досвід та довести свою цінність для потенційних роботодавців.

6. Розширення культурного розуміння: Практика може включати в себе роботу з різними культурами та країнами, що допомагає магістрам розширити своє культурне розуміння та адаптаційні навички. Практика допомагає краще розуміти геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

Загалом, магістри міжнародних економічних відносин отримують безцінний досвід і знання під час виробничої практики на підприємствах, які допоможуть їм підготуватися до викликів у сучасному світі глобального бізнесу та робити значущий внесок у розвиток міжнародних економічних відносин.

Під час проходження практики студент отримує додаткові теоретичні і практичні знання з питань МEB.

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	Здатність спілкуватися іноземною мовою. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові) компетентності	<p>Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.</p> <p>Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини</p> <p>Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.</p> <p>Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку країн з позиції національних економічних інтересів.</p> <p>Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.</p> <p>Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації</p>
Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою.</p> <p>ПРН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.</p> <p>ПРН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.</p> <p>ПРН 10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.</p> <p>ПРН 12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.</p>

Після проходження виробничої практики в магістратурі з міжнародних економічних відносин (МЕВ), студенти повинні мати ряд практичних знань, навичок та інших ключових компетенцій, які допоможуть їм стати компетентними фахівцями в цій області.

Студенти повинні знати:

1. Знання міжнародних економічних відносин: Студенти повинні розуміти основні принципи міжнародної торгівлі, фінансів, інвестицій та інших аспектів міжнародних економічних відносин.
2. Робота з даними: Знання та навички в роботі з економічними та статистичними даними, включаючи їх обробку та інтерпретацію.
3. Порозуміння міжнародних правових аспектів: Розуміння міжнародного та торговельного права, договорів та угод, які регулюють міжнародну економічну

діяльність. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

4. Фінансові навички: Знання про міжнародні фінанси, валютні операції, управління ризиками та інші фінансові аспекти глобальної економіки.

5. Підприємницькі навички: Розуміння підприємницького духу, здатність до прийняття рішень та управління проектами.

6. Практичний досвід: Досвід роботи на підприємствах або в міжнародних організаціях, що допоможе студентам легше впоратися з викликами робочого життя.

7. Соціальна відповідальність та етика: Розуміння етичних аспектів міжнародних економічних відносин та їхній вплив на суспільство.

Ці навички допоможуть магістрам МЕВ використовувати свою освіту та досвід для вирішення складних економічних проблем у світі глобальної економіки та міжнародних відносин.

Студенти повинні вміти:

- приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації;
- визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, викликів та дисбалансів глобального розвитку та їх впливу на діяльність підприємств у міжнародній галузі;
- аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії підприємств з позиції національних економічних інтересів;
- прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін;
- здатність до самонавчання, готовність до опанування знань нового рівня щодо міжнародних економічних відносин.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Організація практики починається з документального оформлення. За 10 днів до початку практики студент повинен представити керівнику практики від кафедри "Договір про проведення практики студентів" між університетом, як особою яка направляє студента на практику, і підприємством, як особою яка приймає студента на практику, з усіма реквізитами, підписами, печатками. "Договір про проведення практики студентів" є основним документом, що встановлює та регулює відносини між університетом і підприємством - базою практики в період практики.

За 7 днів до початку практики проводиться установча організаційно - методична конференція за участю завідуючого кафедрою, керівників практики від ВНЗ, на якій студентам-практикантам встановлюються цілі і задачі практики, пояснюються завдання, представляється програма. Також студентами заповнюється щоденник практики, який підписується деканом факультету. Щоденник практики відображає повне і своєчасне виконання програми практики студентом на підприємстві.

По місцю проходження практики призначається керівник практики від підприємства, який повинен:

-Затвердити робочий план практики, складений студентом-практикантом на основі загальної програми практики з урахуванням особливостей підприємства, установи. План представляється в щоденнику.

-Здійснювати постійне керівництво практикою студентів, надавати необхідні вказівки і завдання практикантам згідно з їх робочими планами, перевіряти їх виконання.

-Перевіряти якість підготовленого студентом звіту, надавати вказівки щодо виправлення виявлених недоліків.

Після закінчення практики керівник складає відгук на студента-практиканта в щоденнику. У відгуку він відмічає вміння студента самостійно вирішувати окремі питання і правильно використовувати на практиці теоретичні знання і діюче законодавство. У відгуку керівник ставить відмітку роботі студента, яку він виконував на протязі періоду практики (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). Керівник практики підписує відгук і ставить печатку підприємства на підпис.

Студент-практикант в процесі проходження практики повинен:

-Перед проходженням практики вивчити програму, отримати методичні консультації у керівника практики від кафедри на установчій конференції і у керівника практики від підприємства і, на основі цього, скласти робочу програму практики з урахуванням особливостей підприємства, організації, установи. Робочу програму необхідно занести в щоденник практики та затвердити з керівниками практики від підприємства і вузу, що підтверджується їх підписами.

-Отримати і виконати індивідуальне завдання згідно з видом практики, особливостями підприємства, установи, організації.

-У день початку практики необхідно ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку підприємства (організації, установи), техніки безпеки і строго їх виконувати на протязі практики.

-Ознайомитись з розкладом обов'язкових консультаційних занять, які проводяться у вузі та відвідувати їх.

-Виконувати своєчасно завдання практики, які передбачені програмою практики і надані керівником практики від кафедри.

-Регулярно вести щоденник, відобразити в ньому склад і результати виконання за період практики робіт.

-Студент-практикант повинен нести відповідальність за виконану роботу і за результати практики.

Представлена програма є основним учбово-методичним документом для студентів та керівників практик від навчального закладу та бази практики. Основна задача даної програми практики полягає у чіткому плануванні та регламентації діяльності студентів і викладачів в період навчального процесу, який проводиться на базі практики. Ознайомившись з даною робочою програмою, студент зможе більш конкретно представити вимоги до проходження практики як з точки зору змісту, так і оформлення, оцінки, порядку захисту.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст виробничої практики студентів магістратури на підприємствах, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) або міжнародним маркетингом, може варіюватися залежно від конкретної компанії-партнера. Однак основні складові включають наступні елементи:

1. Аналіз міжнародних ринків: Студенти проводять дослідження міжнародних ринків, вивчаючи попит і пропозицію, конкуренцію, потреби споживачів та інші фактори, що впливають на зовнішньоекономічну діяльність компанії.

2. Створення маркетингових стратегій: Студенти можуть брати участь у розробці маркетингових стратегій для вивчених міжнародних ринків, включаючи визначення цільової аудиторії, позиціонування продуктів чи послуг та стратегії просування.

3. Робота з клієнтами та партнерами: Студенти можуть спілкуватися з клієнтами або партнерами компанії, вирішуючи питання щодо замовлень, обслуговування та взаємодії з партнерами на міжнародних ринках.

4. Маркетингові дослідження і аналіз даних: Студенти можуть проводити маркетингові дослідження, збирати та аналізувати дані про ринки, конкурентів і споживачів для вироблення рекомендацій.

5. Міжнародні переговори та дипломатія: Участь у міжнародних переговорах з партнерами або клієнтами компанії та вивчення міжнародних правових аспектів.

6. Логістика і постачання: Знання логістичних процесів та впливу міжнародних транспортних і митних операцій на зовнішньоекономічну діяльність.

7. Аналіз ризиків і управління ними: Вивчення ризиків, що пов'язані з міжнародною діяльністю, і розробка стратегій їх управління.

8. Підготовка звітів та рекомендацій: Підготовка аналітичних звітів та рекомендацій для керівництва компанії на основі проведених досліджень.

9. Культурна адаптація і міжкультурна взаємодія: Робота з колегами і партнерами з різних культур і регіонів, враховуючи особливості культурної взаємодії.

10. Самостійність та ініціативність: Здатність приймати ініціативу та працювати самостійно над конкретними завданнями та проектами, а також приймати відповідальність за їх виконання.

11. Знання та використання інструментів маркетингу: Розуміння та вміння використовувати сучасні інструменти маркетингу, такі як аналітика веб-сайту, соціальні медіа, інтернет-реклама тощо.

12. Знання правових аспектів міжнародної торгівлі і маркетингу: Розуміння правових аспектів укладання міжнародних угод, захисту прав споживачів, авторських прав тощо.

13. Ефективне використання інформаційних технологій: Знання та вміння використовувати сучасні інформаційні технології для аналізу даних, комунікації і роботи з клієнтами.

14. Стратегічне мислення і планування: Здатність розробляти стратегічні плани і визначати короткострокові та довгострокові цілі для розвитку бізнесу або маркетингової кампанії.

15. Спроможність працювати в команді: Здатність співпрацювати з іншими членами команди та виконувати спільні завдання.

Ці навички і компетенції роблять студентів магістратури, які проходили виробничу практику в галузі зовнішньоекономічної діяльності або маркетингу, більш підготовленими до роботи в цих галузях та дозволяють їм бути цінними спеціалістами в міжнародних бізнес-середовищах.

Студенти можуть самостійно з дозволу випускової кафедри обирати для себе місце проходження. Побажання студента повинно бути обґрунтовано заявою на ім'я завідувача кафедри, до якої додається угода з відповідною установою зі згодою прийняти дану особу для проходження науково-дослідної практики.

Зміна бази практики можлива лише з поважних причин і лише до подання проекту наказу про проходження практики. Рішення про можливість зміни бази практики приймає завідувач випускової кафедри. Самостійно змінювати місце практики студент не має права. У разі самостійної зміни місця практики, нез'явлення до місця практики без поважних причин вважають, що студент не виконав навчального навантаження і може бути відрахований з університету.

Конкретний час проведення практики визначається навчальним планом і наказом по Університету. До програми практики (крім спеціальних питань) можуть входити прослуховування лекцій, виконання індивідуальних завдань, проведення екскурсій, оформлення та захист звіту з практики.

Основними базами практики з якими підписаний договір є ТОВ «ТАЛЛІ ЛОДЖИСТІКС» та ТОВ «СТАРК ШИППІНГ».

Програма практики

Змістовий модуль 1. Організаційний етап.

Тема 1. Організаційна конференція. Отримання завдання, складання графіку проходження практики. Розподіл індивідуальних завдань.

Змістовий модуль 2. Дослідницький етап.

Тема 2. Дослідження усної і письмової інформації українською та іноземними мовами щодо поточної діяльності та особливостей командної роботи на підприємстві.

Тема 3. Дослідження шляхів трансформації бізнес-процесів підприємства в умовах сучасного економічного глобалізму, викликів та дисбалансів глобального розвитку, домінування гео економічних стратегій, нестабільності міжнародного середовища та необхідності врахування національних економічних інтересів.

Тема 4. Управлінський аналіз діяльності підприємства: дослідження ділових комунікацій, особливостей спілкування на професійному та соціальному рівнях державною та іноземними мовами, ступеню креативності управлінських процесів, гнучкості у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій.

Тема 5. Розробка перспективних стратегій діяльності підприємства: розробка та дослідження адаптивної моделі вирівнювання дисбалансів на підприємстві, обґрунтування варіантів вирішення проблем за результатами дослідження, виявлення закономірностей та тенденцій розвитку ринків збуту підприємства з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну, визначення шляхів побудови корпоративної, ділових, функціональних – національних та гео економічних стратегій підприємства.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап.

Тема 6. Написання висновків та опрацювання списку використаних джерел.

Тема 7. Підготовка звіту та обговорення результатів проходження практики.

Організація виробничої практики

Виробнича практика студентів 1 курсу - здобувачів 2 рівня вищої освіти спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини” в ОНУ імені І.І. Мечникова - відбувається відповідно до навчального плану спеціальності –1-й рік навчання, 2-й семестр. Проходження практики передбачає реалізацію трьох основних етапів: організаційного, дослідницького і завершального.

Організаційний етап передбачає проведення установчої конференції, учасниками якої є студенти 1 курсу, їхні наукові керівники, відповідальна особа за спеціальністю. На цьому етапі: визначаються основні цілі та завдання практики, опрацьовується індивідуальна по кожному з практикантів програма, яка має включати всі змістовні частини виробничої практики та терміни виконання видів робіт, що входять до неї. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються зі звітною документацією.

Прибуття на підприємство передбачає проведення студентами дослідницької діяльності згідно встановленого плану та рекомендацій на місці проходження практики – робота з уставними документами, фінансовою звітністю тощо. Виконання практичних завдань пов'язаних з діяльністю підприємства.

Завершальний етап представлений підготовкою звітної документації студентами (щоденник практики, звіт, презентація), науковими керівниками (оцінка в індивідуальному плані студента, у відомості підсумкового контролю, написання характеристики на здобувача вищої освіти), підсумковою конференцією, під час якої відбувається обговорення результатів виробничої практики, висловлюються пропозиції щодо поліпшення умов її проведення, модернізації змісту та форм роботи з студентами, оцінюванням результатів проходження практики.

Студент здійснює відмітки та записує зміст і обсяг виконаної роботи у щоденник практики, а також її результати протягом всієї практики. Фактичне виконання засвідчують науковий керівник та керівник практики від кафедри з відміткою про вчасність його представлення.

Виробнича практика для студентів магістратури на підприємствах, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД), може мати різноманітні результати і вплив на їхні професійні розвиток та майбутню кар'єру. Основні результати виробничої практики включають в себе отримання практичного досвіду у реальних умовах роботи, що допомагає студентам познайомитися з конкретними завданнями та викликами своєї обраної галузі, набуття та розвиток професійних навичок, необхідних для вище зазначеної галузі, таких як аналітичні, комунікаційні, управлінські, та інші.

Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми науково-дослідної практики є письмовий звіт. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики. Звіт складається індивідуально кожним студентом.

Індивідуальні завдання

Надання індивідуальних завдань на виробничу практику має кілька важливих цілей і переваг:

– Індивідуальні завдання дозволяють студентам активно займатися самостійним навчанням та розвитком. Кожен студент може працювати над завданням, що найкраще відповідає його особистим інтересам та цілям.

– Вони допомагають визначити конкретні цілі і очікування від виробничої практики. Це робить процес навчання більш цільовим і спрямованим.

– Завдання можуть бути створені таким чином, щоб стимулювати розвиток конкретних навичок і компетенцій, які є важливими для майбутньої професійної кар'єри студента.

– Індивідуальні завдання можуть включати реальні завдання та проекти, які студент буде зустрічати в своїй майбутній роботі. Це допомагає студентам адаптуватися до робочого середовища та розуміти, як застосовувати свої знання.

– Також вони можуть бути використані для оцінки успішності студентів і створення звітів про їхні досягнення під час практики.

– Кожне індивідуальне завдання може представляти новий аспект робочого процесу, що допомагає студентам отримувати різноманітний досвід і більш глибоко досліджувати галузь.

Загалом, надання індивідуальних завдань на виробничу практику допомагає створити більш ефективну та персоналізовану навчальну програму для студентів, що сприяє їхньому професійному і особистому розвитку.

Список індивідуальних завдань на виробничу практику студентів магістрів міжнародних економічних відносин

1. Аналіз зовнішньоекономічної ситуації. Здійснення оцінки міжнародних економічних трендів та їх впливу на бізнес компанії.

2. Маркетингове дослідження. Проведення аналізу ринку та конкурентів для розробки рекомендацій щодо маркетингових стратегій.

3. Участь у міжнародних переговорах. Долучення до команди з участі в міжнародних переговорах і ведення переговорів з партнерами.

4. Формування та аналіз фінансових звітів. Розуміння та аналіз фінансової звітності компанії, а також розробка рекомендацій щодо фінансового управління.

5. Створення міжнародних партнерств. Пошук та встановлення нових міжнародних партнерств для компанії.

6. Аналіз ризиків міжнародної торгівлі. Визначення потенційних ризиків та розробка стратегій їх зменшення.

7. Розвиток міжнародної логістики. Вивчення оптимальних шляхів та стратегій доставки товарів на зовнішні ринки.

8. Підготовка презентацій. Розробка та проведення презентацій для клієнтів або інвесторів.

9. Аналіз законодавства міжнародної торгівлі. Вивчення і відстеження змін у законодавстві, що регулює міжнародну торгівлю.

10. Створення міжнародних маркетингових кампаній. Розробка та впровадження маркетингових стратегій для зовнішніх ринків.

11. Аналіз кон'юнктури ринку. Вивчення кон'юнктури ринку та впливу на неї економічних факторів.

12. Аналіз міжнародних інвестицій. Вивчення можливостей та ризиків міжнародних інвестицій.

13. Участь у проекті по розвитку експорту. Активна участь у проектах, спрямованих на збільшення обсягів експорту.

14. Моніторинг міжнародних економічних подій. Спостереження за важливими міжнародними економічними подіями та їхнім впливом на бізнес.

15. Аналіз міжнародної діяльності конкурентів. Вивчення і аналіз міжнародної діяльності конкурентів компанії.

16. Розробка плану міжнародного розширення. Розробка стратегії та плану для розширення компанії на міжнародні ринки.

17. Аналіз міжнародного регулювання. Дослідження та аналіз міжнародних стандартів та нормативів.

18. Маркетинговий аналіз іноземних споживачів. Вивчення і аналіз поведінки іноземних споживачів для адаптації продуктів і послуг.

19. Економічний прогноз міжнародного ринку. Розробка економічних прогнозів і аналіз їх впливу на бізнес.

20. Вивчення міжнародних торговельних угод. Аналіз і вивчення умов та угод, що регулюють міжнародну торгівлю.

Вимоги до звіту

Звіт з практики містить: титульну сторінку, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних інформаційних джерел, додатки. Заголовки структурних частин звіту „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” друкуються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Кожну структурну частину роботи слід починати з нової сторінки.

Текст звіту з практики потрібно набирати на комп'ютері таким чином, щоб залишалися поля: від лівого краю тексту - 20 мм, від правого - 10 мм, від верхнього та нижнього краю до рядків тексту - 20 мм. Текст слід друкувати через 1,5 інтервали, використовуючи шрифт Times New Roman 14.

Титульна сторінка має єдину форму і реквізити. Вона оформляється згідно встановленого зразка.

Нумерація сторінок починається з титульної сторінки, але номер на ній не ставиться, нумерація починається з першої сторінки вступу, яка має 3 номер.

Зміст розміщується на другій сторінці. У ньому послідовно перераховуються усі частини звіту: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки. Проти кожної назви відповідної частини звіту вказується номер сторінки, на якій вона починається, що полегшує пошук необхідного розділу.

Рисунки, які наводяться в звіті і вміщують схеми, графіки, діаграми, слід нумерувати послідовно арабськими цифрами. Вони розміщуються одразу ж після посилань на них в тексті і супроводжуються підписом назви, який розміщується нижче рисунка в одному рядку з його номером (наприклад: Рис.1.1. Надходження прямих іноземних інвестицій в Україну у 2011-2015 рр., млрд. дол. США).

При використанні у звіті великого обсягу цифрового матеріалу його слід подавати у вигляді таблиць. Слово “Таблиця” та її номер пишуться над правим верхнім кутком таблиці, а під ними - по центру заголовка, який повинна мати таблиця.

На цитати потрібно давати посилання в квадратних дужках [...] з зазначенням номеру джерела та через кому сторінки, а в списку використаних інформаційних джерел вказувати прізвище та ініціали автора, назву, місто видавництва та рік видання, а також сторінку чи загальну кількість сторінок, якщо посилання йде на

декілька джерел, то між їх номерами в квадратних дужках ставиться крапка з комою. Наприклад, «...цей принцип призводить до найефективнішого і найбільш економічного поділу праці між різними країнами» [10, с. 32].

Допоміжний матеріал (інструкції, методичні вказівки, бланки документів, ілюстрації тощо) слід виносити в додатки. В додатках не допускається наявність незаповнених бланків відповідної документації. Документи повинні бути оформлені з дотриманням всіх вимог. Документи, що є лише простими копіями, підписуються у верхньому правому кутку “копія”, а документи, в складанні яких студент приймав участь оформляються належним чином. Додатки слід позначити послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б тощо. Зв'язок основного тексту з додатками здійснюється через посилання, що вживаються зі словом „дивися”, воно зазвичай скорочується і береться разом із шифром у круглі дужки за формою: (див. додаток Ж).

Бібліографічний матеріал у звіті з практики - це ключ до джерел, якими користувався автор при його написанні. Крім того, такий матеріал у певній мірі є вираженням наукової етики й культури наукової праці. У звіті з практики список використаних джерел оформляється за алфавітом прізвищ авторів чи заголовків або за номером посилання у звіті (див. додаток Д).

Мінімальний обсяг звіту 30 сторінок, максимальний - 50 сторінок формату А4. Звіт вважається завершеним, якщо він одержав позитивний відгук.

Після проходження виробничої практики студент звітує керівнику практики в письмовій формі. Студент оформлює письмовий звіт про проходження практики. До загальнообов'язкових вимог відноситься наявність таких елементів, як:

- титульний аркуш;
- вступ, який містить опис сутнісних рис проведеного на практиці дослідження, його об'єкт, предмет, мету та завдання;
- індивідуальний план роботи на практиці;
- теоретична частина проведеного студентом дослідження;
- практичні розділи дослідження;
- звіт про виконання плану виробничої практики;
- характеристику практиканта як дослідника;
- щоденник практики, оформлений відповідно до встановлених вимог.

Оформлений індивідуальний план із додатками та звіт подаються на кафедру не пізніше наступного тижня з моменту закінчення терміну практики. Оцінка за виконання виробничої практики фіксується у залікових книжках.

Структура практики

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		п/с	лаб	сп	л		п/с	лаб	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Організаційний етап.										
Тема 1. Організаційна конференція. Отримання завдання, складання графіку проходження практики. Розподіл	5				5	5				5

індивідуальних завдань.									
Разом за змістовим модулем 1	5				5	5			5
Змістовий модуль 2. Дослідницький етап.									
Тема 2. Дослідження усної і письмової інформації українською та іноземними мовами щодо поточної діяльності та особливостей командної роботи на підприємстві.	30				30	30			30
Тема 3. Дослідження шляхів трансформації бізнес-процесів підприємства в умовах сучасного економічного глобалізму, викликів та дисбалансів глобального розвитку, домінування геоекономічних стратегій, нестабільності міжнародного середовища та необхідності врахування національних економічних інтересів.	30				30	30			30
Тема 4. Управлінський аналіз діяльності підприємства: дослідження ділових комунікацій, особливостей спілкування на професійному та соціальному рівнях державною та іноземними мовами, ступеню креативності управлінських процесів, гнучкості у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій.	30				30	30			30
Тема 5. Розробка перспективних стратегій діяльності підприємства: розробка та дослідження адаптивної моделі вирівнювання дисбалансів на підприємстві, обґрунтування варіантів вирішення проблем за результатами дослідження, виявлення закономірностей та тенденцій розвитку ринків збуту підприємства з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну, визначення шляхів побудови корпоративної, ділових, функціональних – національних та геоекономічних стратегій підприємства.	30				30	30			30
Разом за змістовним модулем 2	120				120	120			120
Змістовий модуль 3. Завершальний етап.									
Тема 6. Написання висновків та опрацювання списку використаних джерел.	5				5	5			5
Тема 7. Підготовка звіту та обговорення результатів проходження практики.	5				5	5			5
Разом за змістовним модулем 2	10				10	10			10
Усього годин	135				135	135			135

Методи навчання

Методи навчання під час виробничої практики студентів магістрів Міжнародних Економічних Відносин (МЕВ) спрямовані на забезпечення їхнього успішного і продуктивного виконання завдань практики та на розвиток їхніх професійних навичок і компетенцій. Ось деякі методи та засоби методичного навчання під час виробничої практики:

1. Орієнтація на початку практики: Першим етапом є орієнтація студентів на робочому місці. Їм представляють організаційну структуру компанії, визначають контактні особи та роз'яснюють правила роботи.

2. Індивідуальне керівництво: Кожен студент може мати свого наставника чи керівника, який надає індивідуальне керівництво та сприяє професійному розвитку.

3. Семінари та тренінги: Організація регулярних семінарів та тренінгів на різні теми, пов'язані з галуззю Міжнародних Економічних Відносин, такими як міжнародна торгівля, глобалізація, міжнародні фінанси тощо.

4. Практичні завдання і проекти: Надання студентам конкретних завдань і проектів, що дозволяють їм застосовувати теоретичні знання у практичних умовах.

5. Моніторинг і оцінка: Система моніторингу та оцінки студентів під час практики з метою визначення їхнього прогресу і досягнень.

6. Взаємодія з колегами: Сприяння взаємодії студентів з іншими співробітниками компанії для збагачення досвіду та засвоєння професійних навичок.

7. Аналіз та відгуки: Проведення аналізу виконаної роботи та збору відгуків для підвищення ефективності навчання.

8. Електронні ресурси та матеріали: Використання електронних ресурсів, навчальних матеріалів і онлайн-курсів для підтримки навчання та доповнення знань.

9. Менторство: Можливість студентів отримувати підтримку від досвідчених працівників компанії, які можуть служити їм наставниками та давати корисні поради.

10. Система звітності і обліку: Ведення звітності та обліку роботи студента під час практики для оцінки його досягнень і визначення подальших напрямків розвитку.

Ці методи і засоби методичного навчання спрямовані на забезпечення ефективного і плідного проходження студентами виробничої практики та розвиток їхніх професійних компетенцій у галузі міжнародних економічних відносин.

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час консультацій.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних доповідей, індивідуального завдання.

Підсумковий контроль - залік

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною	100 бальна	Критерії оцінювання навчальних досягнень
------------------------	------------	--

шкалою	шкала	
відмінно	90 - 100	студент у повному обсязі, самостійно виконав індивідуальний план проходження практики; досконало володіє теоретичними знаннями та може їх застосовувати на практиці; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики; самостійно та правильно розробляв та оформлював письмові матеріали; дотримувався правил внутрішнього розпорядку.
добре	85 - 89	студент виконав індивідуальний план проходження практики за незначної сторонньої допомоги; має хороші теоретичні і практичні знання; виконував заплановані заходи, але відчував незначні труднощі у процесі підготовки до них та аналізу досягнутих результатів; правильно оформлював та розробляв письмові матеріали, користуючись незначною допомогою з боку керівника практики; дотримувався правил внутрішнього розпорядку.
	75 - 84	студент виконав індивідуальний план проходження практики за незначної сторонньої допомоги; має хороші теоретичні і практичні знання; виконував заплановані заходи, але відчував незначні труднощі у процесі підготовки до них та аналізу досягнутих результатів; правильно оформлював та розробляв письмові матеріали, користуючись незначною допомогою з боку керівника практики; дотримувався правил внутрішнього розпорядку.
задовільно	70 - 74	студент виконав індивідуальний план проходження практики, користуючись постійною допомогою; має задовільні теоретичні знання, що продемонстрував під час практики; виконував заплановані заходи, але відчував труднощі у процесі підготовки до них та аналізу досягнутих результатів, що потребувало постійного контролю та корекції з боку керівника практики; оформлював та розробляв письмові матеріали, допускаючи помилки; дотримувався правил внутрішнього неврахування студентом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики.
	60 - 69	студент виконав індивідуальний план проходження практики, користуючись постійною допомогою; має задовільні теоретичні знання, що продемонстрував під час практики; виконував заплановані заходи, але відчував труднощі у процесі підготовки до них та аналізу досягнутих результатів, що потребувало постійного контролю та корекції з боку керівника практики; оформлював та розробляв письмові матеріали, допускаючи помилки; дотримувався правил внутрішнього студент під час звіту за практику не демонструє знань щодо нормативної бази або більшої частини вимог, що пов'язані зі змістом практики, суттєві помилки не виправляє, незрозуміла побудова відповіді на поставлені питання. Неохайне та несистематичне заповнення щоденника практики, допущені помилки. Не своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики.
незадовільно з можливістю повторного складання	35 - 59	студент не виконав індивідуальний план проходження практики; має задовільні теоретичні знання, але не зміг їх продемонструвати під час вирішення задач практики; не дотримувався правил внутрішнього розпорядку.
незадовільно з обов'язковим повторним	0 - 34	Студент не виконав індивідуальний план проходження практики та не підготував звіт

вивченням дисципліни		
-------------------------	--	--

Розподіл балів, які отримують студенти
Кількість балів за критеріями

№	Елемент оцінки	Бали
	Своєчасність здачі звіту на перевірку	10
	Відвідування консультацій або виконання завдань	10
	Зміст та оформлення звіту	50
	Виступ з доповіддю на захисті звіту	15
	Відповіді на запитання	15
	Всього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Навчально-методичне забезпечення

- Робоча програма практики.
- Методичні вказівки щодо проходження практики студентів магістрів;
- Мультимедійні презентації;

Вищезазначене навчально-методичне забезпечення розміщено у гугл класі за індивідуальним посиланням

<https://classroom.google.com/c/NTk4NTA5NzE5MzI5?cjc=pab6iav>

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини». URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/fmvps/opp_mag_292_mij_vidnos_2022.pdf
2. Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова. Оновлена редакція. Затв. Вченою радою ОНУ від 23.10.2022 р. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya-praktika/polozennya_praktika2022.pdf
3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.93 № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
4. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник / Колегія авторів; за редакцією С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва. – Одеса : «Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова», 2015. – 305 с.
5. Rodionova T.A. International Economic Relations: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. – 172 с.
6. Міжнародний маркетинг [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Т. В. Шталь, І. Е. Астахова, В. О. Козуб. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 275 с
7. Міжнародний маркетинг: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітня програма «Промисловий маркетинг» / Співаковська Т,В., Царьова Т.О.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 71 с.
8. Козак Ю.Г. Міжнародні фінанси : навч. Посібник / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, М.І. Барановська. – Видання 4-тє, перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2011 – 286 с
9. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : навч. посібник / К.Ф. Ковальчук, Д.Є. Козенков, Ю.Г. Момот. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 150 с
10. Патица Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини : навч. посіб. / Н.І. Патица. – К. : Знання, 2012. – 566 с.
11. Міжнародні економічні відносини: підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – 612 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://knote.edu.ua/file/MjIxNw==/1eb6977390c2f309b01466daf10f0fdc.pdf>
12. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка. -Тернопіль, 2020. .
13. Рокоча В.В. Міжнародна економіка. - Т. 1. - К., 2018.
14. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.: К.: Знання, 2018.

15. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: Теорія і практика: Підручник. — 4-те вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2018. - 663 с.
16. Глобальна економіка: підручник / Б.Е.Головаш та ін.; за заг. ред. Д. Антонюка. І.Бабець, А. Мокія. Запоріжжя, 2017. 612 с.

Додаткова література

1. Якубовський С.О. Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. — 528 с.
2. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка. Монографія / За ред. О. І. Рогача. — К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. — 368 с.
3. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник / А.І. Боярчук, Р.П. Огородник, І.А. Плющик, Н.М. Антофій, Н.Є. Федорова — Херсон, ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», — 2018. — 374 с. URL: <https://eir.kntu.net.ua/jspui/bitstream/123456789/347/1/>
4. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. — Одеса-«ТОВ.ПЛУТОН», 2016. — 352 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5240/1/>
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. М 43 посібник / Т.В. Шталь [та ін.]. — Харків : «Видавництво «Форт», 2015. — 364 с. URL:<http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1595/1/>
6. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. — 602 с. URL: <http://international-relationstourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/d41e84517cfd-f25b5ad61025384ff017.pdf>
7. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини [Текст] : навч. посіб. / [Лисенков Ю. М. (голова авт. кол.) та ін.] ; за ред. В. Є. Поліванова, В. О. Мещерякова, Ю. М. Лисенкова; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. - Київ: Зовнішня торгівля, 2014. - 511 с. Шнирков О.І. Торгова політика ЄС. Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка. Інститут міжнародних відносин. — К., 2018.
8. Baldwin R., Wyplosz C. The Economics of European Integration. 2nd Edition. - McGraw Hill Education, 2018.
9. Pelkmans J., European Integration: Methods and Economic Analysis. - 6th edition. Pearson Education Limited, 2018.
10. Artis M., Nixson F.(ed), The Economics of the European Union, - 7th ed. - Oxford, 2016.
11. Осика С.Г., П'ятницький В.Т. Світова організація торгівлі / 3-тє видання, перероблене і доповнене. - К.: «К.І.С.», 2018. — 516 с.
12. J.H. Boyd, G. De Nicolo, T. Rodionova, 2019, Banking Crises and Crisis Dating: Disentangling Shocks and Policy Responses // Journal of Financial Stability — Volume 41.- P.45-54. <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2019.03.001>
13. Yakubovskiy, S., Rodionova, T. and Kyfak, A. (2019) “Inflow of Foreign Capital as a Factor of the Development of Current Accounts of the Eastern European Countries”, Journal Transition Studies Review, 26(2), pp. 3-14. DOI: <https://doi.org/10.14665/1614-4007-26-001>

14. T. Rodionova, S. Yakubovskiy, A. Kyfak (2019) “Foreign Capital Flows as Factors of Economic Growth in Bulgaria, Czech Republic, Hungary and Poland”, *Research in World Economy*, Vol. 10, No. 4, pp. 48-57. DOI: <https://doi.org/10.5430/rwe.v10n4p48>
15. H. Alekseievska, A. Kyfak, T. Rodionova, S. Yakubovskiy (2019) “Modeling Outcomes of Unconventional Monetary Policy”, *International Journal of Recent Technology and Engineering*, Volume-8, Issue-4, November 2019, pp. 10263-10268. DOI:10.35940/ijrte.D4503.118419
16. S. Yakubovskiy, T. Rodionova, T. Derkach Impact of Foreign Investment Income on External Positions of Emerging Market Economies - *Journal Transition Studies Review*, Yakubovskiy S., Alekseievska H., Tsevukh Y. Impact of the European Central Bank Monetary Policy on the Financial Indicators of the Eastern European Countries. *Journal Global Policy and Governance*. 2020 ISSN online 2194-7740 / ISSN print 2194-7759. DOI 10.14666/2194-7759-9-1-003.
17. Tulyakov V., Alekseievska H., Yakubovskiy S. Legal and Economic Aspects of Monetary Regulation of The European System of Central Banks. *Journal for the International and European Law, Economics and Market Integrations* 2021 Vol. 8 No. 2, <https://doi.org/10.22598/iele.2021.8.2.4>
18. Alekseievska H., Mumladze A. Quantitative Easing as the Main Instrument of Unconventional Monetary Policy. *Three Seas Economic Journal*. 2020. Vol.1, No.1. P. 39–45 DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2020-1-7>
19. Alekseievska H., Yakubovskiy S., Podgorna I. The role of infocommunication technologies in the Dot.com bubble and in the implementation of unconventional monetary policy. *Problems of Infocommunications Science and Technology*. IEEE International Conference. Kharkiv. Ukraine. 5-7 жовтня. 2021. URL:<https://ieeexplore.ieee.org/document/9772232>

Електронні інформаційні ресурси

1. European Central Bank (2022) URL: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html.
2. International Monetary Fund (2022) Databases, URL:: <https://www.imf.org/en/Data>.
3. Державна служба статистики в Україні, 2022, URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, URL: <http://lib.onu.edu.ua>
6. Українська Асоціація Економістів-Міжнародників URL: <http://www.ugouaem.com>
7. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №
384

Форма № Н-7.01

УГОДА № _____

на проведення практики студентів вищих навчальних закладів

місто Одесса

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Одеський національний університет і м. П. Мечникова

(повне найменування навчального закладу)

(далі - вищий навчальний заклад), в особі _____
(посада, прізвище та ініціали)що діє на підставі _____,
(статут або доручення)і, з другої сторони, _____
(назва підприємства, організації, установи)(далі – база практики), в особі _____
(посада,

прізвище та ініціали)

_____ , що діє на підставі _____
(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення
	Міжнародні					
	економічні відносини	4				

1.2. Призначити наказом кваліфікованих фахівців для керівництва практикою.

1.3. Створити належні умови для виконання студентами програми практики, не допускати їх використання до зайняття посад та виконання робіт, що не відповідають програмі практики та

майбутньому фаху.

1.4. Забезпечити студентам умови безпечної праці на конкретному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці.

1.5. Надати студентам-практикантам можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходів на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

1.7. Після закінчення практики надати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити виконання програми практики, якість підготовленого ним звіту тощо.

1.8. Надавати студентам можливість збору інформації для курсових та дипломних робіт за результатами діяльності підприємства, яка не є комерційною таємницею, на підставі направлень кафедр.

1.9. Додаткові умови _____ немає _____

2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:

2.1. До початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, яких направляють на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.

2.4. Навчальний заклад зобов'язується не розголошувати використану інформацію про діяльність підприємства через знищення курсових, дипломних робіт та звітів у встановленому порядку.

2.5. Додаткові умови _____ немає _____

3. Відповідальність сторін за невиконання договору:

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством про працю в Україні.

3.2. Усі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Договір складений у двох примірниках: по одному – базі практики і вищому навчальному закладу.

4. Місцезнаходження сторін і розрахункові рахунки:

Навчального закладу _____

Бази практики _____

Підписи та печатки:

Вищий навчальний заклад:

База практики:

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 20__ року

М.П. “ _____ ” _____ 20__ року

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ
Міністерства
освіти і науки,
молоді та спорту
України 29 березня
2012 року № 384
Форма № Н-7.03

Форма № Н-7.03

_____
(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____
(вид і назва практики)

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра _____

освітньо-кваліфікаційний рівень _____

напрямок підготовки _____

спеціальність _____
(назва)

_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи " ____ " _____ 20__
року

_____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
Підприємства, організації, установи " ____ " _____ 20__
року

_____
(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____

М.В. _____

ініціали)

_____ Кириченко

(підпис) (прізвище та

від підприємства, організації, установи _____

(підпис) (прізвище та

ініціали)

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

_____

(назва підприємства, організації, установи)

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

**Висновок керівника практики від вищого навчального закладу
про проходження практики**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Дата складання заліку „___” _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____

(словами)

кількість балів _____

(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

Керівник практики від підприємства, організації, установи

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

Печатка

« _____ » _____ 202_ року

Додаток В

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА
СОЦІОЛОГІЇ
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

ЗВІТ
з виробничої практики

Студента(ки) _1_ курсу
магістратури
спеціальності “Міжнародні економічні відносини”
_____
(прізвище, ім'я по батькові)

Звіт допущений до захисту:
Керівник практики _____
(підпис) (науковий ступінь, посада, П.І.Б.)

“ _____ ” _____ 202__ р.

Зав. кафедрою _____ д.е.н., професор Якубовський С.О.

“ _____ ” _____ 202__ р.

Одеса – 202__ р.

Навчальне видання

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Електронні методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Електронне практичне видання

Укладачі

Кириченко Микола Віталійович
Пічугіна Юлія Валеріївна

В авторській редакції

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням для читання файлів формату PDF.

**Кафедра світового господарства і
міжнародних економічних
відносин**

**Факультет міжнародних відносин
політології та соціології**

**Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова Французький
бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058**